Nagelveranderingen door behandelingen tegen kanker

Wat je ziet, wat je zelf kunt doen en wanneer je contact opneemt

Het doel van deze folder

Deze folder helpt je meer te begrijpen van nagelveranderingen die ontstaan door medicijnen tegen kanker. Je leest hoe deze nagelveranderingen eruitzien, waardoor ze ontstaan en hoe ze worden vastgesteld en behandeld. Ook krijg je praktische adviezen om ze te voorkomen en ermee om te gaan.

Wat zijn nagelveranderingen door de behandeling van kanker?

Nagelveranderingen zijn een veelvoorkomende bijwerking van verschillende behandelingen tegen kanker. De nagelplaat, het nagelbed en de huid rond de nagel kunnen zijn aangedaan. Hoe vaak dat gebeurt, hangt af van het medicijn. Doelgerichte therapieën geven het vaakst veranderingen aan de nagel en de nagelomgeving. Na het stoppen van de behandeling verdwijnen de veranderingen geleidelijk.

Nagelveranderingen zijn niet levensbedreigend, maar ze kunnen ongemak en pijn geven. Ze kunnen je dagelijkse bezigheden belemmeren en je kwaliteit van leven verminderen. Met bepaalde preventieve maatregelen en behandelingen is deze soms moeilijk te behandelen bijwerking te verlichten.

Welke behandelingen tegen kanker kunnen nagelveranderingen geven?

Een groot aantal chemotherapeutische middelen en doelgerichte therapieën kan nagelveranderingen veroorzaken. Ze ontstaan één tot twee weken tot enkele maanden na de start van de behandeling. De tabel geeft de meest gebruikte medicijnen tegen kanker en de nagelveranderingen die ze kunnen veroorzaken.

Loslaten van de nagelplaat	capecitabine, docetaxel, doxorubicine, eribuline, etoposide, ixabepilon, mercaptopurine, methotrexaat, mitoxantron, paclitaxel, immuuncheckpointremmers, FGFR-remmers
Verlies van de nagelplaat	docetaxel, paclitaxel, FGFR-remmers
Bloeding onder de nagelplaat	docetaxel, paclitaxel, sorafenib, sunitinib, cabozantinib
Verkleuring van de nagelplaat	bleomycine, cyclofosfamide, dacarbazine, daunorubicine, docetaxel, doxorubicine, erlotinib, etoposide, fluorouracil, gefitinib, idarubicine, imatinib, lapatinib, melfalan, paclitaxel, panitumumab en andere
Infecties	docetaxel, eribuline, erlotinib, gefitinib, lapatinib, paclitaxel, panitumumab, cetuximab, osimertinib, afatinib
Roodheid en zwelling van de huid rond de nagel	eribuline, erlotinib, gefitinib, lapatinib, panitumumab, trametinib, cetuximab, osimertinib, afatinib, binimetinib, ibrutinib
Broze nagels	alle chemotherapeutische middelen
Afwijkingen van het nageloppervlak (kloofjes, ribbels, putjes)	immuuncheckpointremmers

Wat zijn de verschijnselen van nagelveranderingen door de behandeling?

Verschillende veranderingen kunnen tegelijk aan één of meer nagels voorkomen, en ook samen in dezelfde nagel.

1. **Broze nagels:** sommige medicijnen tegen kanker veranderen de nagelgroei. De nagelplaat groeit langzamer of wordt zwak, minder elastisch en gaat gemakkelijk brokkelen en splijten. Meestal is deze verandering verder niet pijnlijk of schadelijk. Na het stoppen van de behandeling herstellen de nagels geleidelijk.
2. **Ribbels of lijnen in de nagelplaat:** sommige medicijnen kunnen ribbels of dwarse lijnen (lijnen van Beau) in de nagelplaat geven. Dit is een onschuldige bijwerking, die ontstaat doordat de groei van de nagelplaat tijdelijk en gedeeltelijk stilvalt. De ribbels en lijnen verdwijnen enkele maanden na het einde van de behandeling.
3. **Witte verkleuringen in de nagels:** sommige medicijnen verhinderen dat de nagelmatrix de nagelplaat goed aanmaakt. Daardoor ontstaan witte dwarse banden of vlekjes. Dit is een onschuldige bijwerking. De banden en vlekjes verdwijnen geleidelijk na het stoppen van de behandeling, doordat de nagel uitgroeit.
4. **Donkere vlekken onder de nagel:** sommige chemotherapeutische middelen geven een donkere verkleuring van de nagel. Meestal is die tijdelijk, maar ze kan ook blijvend zijn. De verkleuring kan een deel van de nagelplaat of de hele nagelplaat betreffen.
5. **Bloedinkjes onder de nagel:** in het nagelbed kunnen kleine bloedinkjes ontstaan. Ze zijn zichtbaar als dunne rode streepjes in de lengterichting van de nagel (splinterbloedingen). Ook grotere bloedingen onder de nagel, met pijn, komen voor. Dan is er ook een risico op infectie.
6. **Loslaten van de nagels:** de nagelplaat zit los op het nagelbed (onycholyse). Dit is tijdelijk, maar kan pijnlijk zijn. Er is ook een verhoogd risico op infectie.
7. **Verlies van de nagel:** sommige medicijnen kunnen leiden tot volledig verlies van de nagelplaat. Dit is tijdelijk, maar kan pijnlijk zijn. Er is ook een verhoogd risico op infectie.
8. **Ontsteking van de huid rond de nagel:** roodheid of zwelling van de huid rond de nagel van een vinger of teen (paronychia). Dit kan erg pijnlijk zijn en je dagelijkse bezigheden beperken.
9. **Pyogeen granuloom:** een goedaardig vaatgezwelletje dat vaak in de zijkant van de nagelwal ontstaat, meestal bij de grote teen. Het kan snel groeien, hinder geven en nattend zijn.
10. **Afwijkingen van het nageloppervlak:** kleine putjes, ribbels en kloofjes in de nagel, soms met gele verkleuring of ophoping onder de nagel, vooral bij immunotherapie.

Hoe voorkom of verminder je nagelveranderingen?

Nagelveranderingen zijn niet altijd te voorkomen. Je kunt wel het nodige doen om ernstige schade aan je nagels te voorkomen en lichte veranderingen onder controle te houden. Bekijk je handen en voeten elke dag op afwijkingen en onderneem actie om te voorkomen dat ze erger worden.

1. **Houd je huid en nagels schoon** om infecties te voorkomen.
2. **Houd je nagels kort en recht:** korte nagels breken minder snel en blijven minder snel ergens achter haken.

3 **Bescherm de nagels van je handen en voeten tegen beschadiging.** Zie de adviezen hieronder.

4 **Smeer je handen, nagels en nagelriemen regelmatig in** met een hydraterende crème.

5 **Wees zuinig op je nagelriemen:** de nagelriem is een dun laagje dood weefsel op de nagelplaat dat je nagels beschermt tegen schadelijke bacteriën en schimmels. Beschadig de nagelriemen niet door erop te bijten of ze te knippen.

6 **Voorkom dwangnagels (losse velletjes naast de nagel):** een dwangnagel ontstaat wanneer de nagelriemen erg droog en gebarsten zijn, waardoor een stukje verharde huid omhoog gaat staan. Het komt voor bij teen- en vingernagels en kan hinderlijk en pijnlijk zijn. Trek dwangnagels niet los, maar zet ze voorzichtig vast met een medische pleister met microporiën.

7 **Bescherm een blootliggend nagelbed:** de blootliggende huid van het nagelbed kan worden afgedekt met een niet-verklevend, vochtig gaasje dat op maat van het defect is geknipt.

8 **Polijst je nagelplaten niet:** polijst de nagelplaat niet met een vijl. Polijsten maakt de broze nagelplaat dunner, wat beschadiging en infecties kan geven.

9 **Vermijd nagellakremover en nagellak met schadelijke bestanddelen:** gebruik nagellakremover zonder aceton en ethylacetaat. Wees voorzichtig met nagelverharders: bij lang gebruik breekt de nagel juist sneller. Gebruik geen biotine en andere supplementen voor huid, haar en nagels: het nut is niet aangetoond, biotine kan bloedtesten verstoren en supplementen kunnen de werking van de behandeling beïnvloeden. Overleg altijd met je arts voordat je supplementen of medicijnen zonder recept gebruikt.

10 **Gebruik nagellak op waterbasis bij geribbelde, broze of splijtende nagels:** deze nagellak versterkt en beschermt de nagels en bevat de minste chemische stoffen.

11 **Vermijd kunstnagels en nagelwraps:** onder wraps en kunstnagels kan een infectie ontstaan. Gebruik geen gellak, want die is alleen met aceton te verwijderen.

12 **Gebruik geen acrylnagels:** acryl verzwakt de eigen nagels en maakt ze broos. Bij een beschadigde nagelriem, nagelwal of nagelbed is er bovendien een grotere kans op een allergie voor acrylaten.

Adviezen om je nagels te beschermen

- Vermijd druk op handen en voeten: draag schoenen die niet te strak zitten en geen hoge hakken. Bescherm je handen met werkhandschoenen.
- Vermijd activiteiten die de handen zwaar belasten, zoals schoonmaken, klussen of hobby's die huid en nagels kunnen beschadigen.
- Bescherm je huid tegen veelvuldig contact met vocht: draag vinyl handschoenen bij het schoonmaken, afwassen en tuinieren. Neem ze voor extra bescherming een maat groter en draag er witte katoenen handschoenen onder, die zweet opnemen en de huid beschermen.
- Draag sokken van 100% katoen en verschoon ze vaak. Katoenen sokken nemen vocht op en helpen schimmelinfecties en verweking van de huid te voorkomen.
- Droog je vingers en tenen goed af na afwassen, zwemmen, baden of douchen, om infecties te voorkomen.
- Vermijd hete hand- en voetbaden.
- Stel je handen en voeten niet bloot aan extreme kou: draag handschoenen en pantoffels.
- Vermijd blootstelling aan de zon en gebruik regelmatig een zonnebrandmiddel op je huid en op je nagels.
- Laat je niet leiden door het woord natuurlijk op verzorgingsproducten: zulke producten zijn niet veiliger of werkzamer dan gewone producten.

Hoe ga je om met nagelveranderingen?

Het vroeg herkennen, voorkomen en behandelen van nagelveranderingen is belangrijk om de behandeling tegen kanker ongehinderd te kunnen voortzetten, zonder dat de dosis moet worden aangepast of de behandeling moet worden

gestaakt. Bekijk de nagels van je handen en voeten zorgvuldig en onderneem actie bij vroege veranderingen of wanneer een van de volgende verschijnselen rond of onder je nagels optreedt:

Neem contact op met je arts of verpleegkundige bij:

- Loslaten van de nagelplaat
- Bloeding onder de nagelplaat
- Pus rond en onder de nagels (afscheiding, onaangename geur)
- Nagelschimmel
- Gemakkelijk bloedende woekeringen op de nagelwal
- Huid en nagels die warm, heet of hard aanvoelen
- Pijn en ongemak

Je arts kan middelen voorschrijven die je op de nagels aanbrengt, zoals:

- corticosteroïden
- hydraterende middelen
- middelen tegen bacteriën of schimmels
- vloeibare pleister om open huid aan handen of voeten te sluiten

Als de klachten met een lokaal middel niet verdwijnen, kan je arts medicijnen voorschrijven die je inneemt, zoals antibiotica of pijnstillers. Soms is het nodig een deel van de nagelplaat te verwijderen of een uitgebreidere chirurgische ingreep te doen.

Er is alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de informatie in deze folder juist is. Toch is niet elke behandeling geschikt of werkzaam voor iedereen. Je eigen arts kan je uitgebreider adviseren.

Vertaald en bewerkt door dr. Annemie Galimont, dermatoloog, naar de patiëntenfolder van de EADV Task Force Dermatology for Cancer Patients (2022), waarvan zij lid is. Oorspronkelijke Engelse folder: eadv.org. Uitgave: onlinedermatologie.nl, oktober 2026.